

MERKKIPÄIVIÄ

80 vuotta täytti 5.3.88 maanviljelijä Vilho K a r h u Nurmeksen Jokikylän Repokankaalla.

Vilho on Suojärven Leppäniemen kylän Merransärkän isäntä. Evakkotaival päättyi Nurmekseen, missä raivattiin uutistila. Suuri lapsilauma hääri pihapiirissä, mutta nyt on jo hiljaista, sillä lapsi toisensa jälkeen on löytänyt sijansa yhteiskunnassa aina Helsinkiä myöten. Vain yksi pojista, Reino, on tarttunut auran kahvaan jatkaen isänsä kuokkimien peltojen kyntämistä.

Vilho Karhu

Koko Vilhon perhe on tavalla tai toisella ollut mukana niin karjalaisessa toiminnassa kuin ortodoksisuutta puolustamassa. Eniten mainetta ja liikaniemen on perhe on saanut kyykkätoiminnasta, sillä "Karhukopla" tunnetaan kautta Suomen.

Vilho on palkittu KSS:n kunniakirjalla. Hänen kättensä töitä olivat presidentti Urho Kaleva Kekkonen kyykkäsauvatkin. On se kyykkäsauva pysynyt Vilhonkin kourassa. Sen todistaa Vilhon saamien palkintojen paljous. Onnittelumme seuramme työn ymmärtäjälle.

60 vuotta täyttää 31.5.88 opettaja Niko L i e h u Jyväskylässä. Hän on syntynyt Kuusamossa, jonne Janne Liehu toi perheensä Vienan-Karjalasta, Pistojärveltä.

Koulunkäynti alkoi Muikkulassa ja jatkui sodan aikana Äänislinnassa sekä Nurmijärven yhteiskoulussa. Opettajaksi Niko Liehu valmistui Jyväskylän kasvatustieteiden korkeakoulusta vuonna 1951.

Niko Liehun mieluisin harrastus on ollut musiikki; etenkin sellonsoiton parissa hän viihtyy hyvin. Vapaa-aikansa hän nykyisin viettää parhaiten synnyinseudullaan Kuusamossa Muojärven rannalla.

Niko Liehu.

70 vuotta täytti metsäteknikko Vilho L u m m e p u r o 15.2. Suonenjoella. Vilho on syntynyt Suojärven pitäjän Jehkilän kylässä Turhasen sukuun. Suku kuuluu vanhoihin pitäjän sukuihin, joten kyläkin on saanut heidän asuinpaikkansa mukaisesti nimen Turhanvaara.

Äidin puolelta Vilho on aunukselaisia Veskeyksen kylän Ivanoskeja. Äidin koti oli sekä lähellä että kaukana. Lähellä siksi, että kun Vaskasen mäellä nousi talon katolle niin Veskeyksen savut näkyivät ja kaukana siksi, ettei sinne ollut asiaa, kun raja oli niin tiukasti kiinni.

TUONILMAISIIN OVAT SIIRTYNEET

Lasse Kuntijärvi

Päätoimittaja Lauri (Lasse) K u n t i j ä r v i kuoli Helsingissä 19.2.88. Hän oli syntynyt 20.3.1906 Oulangan Soukelossa pohjoisessa Vienan-Karjalassa. Pakolaiseksi jouduttuaan hän tarttui tarmokkaasti tarjolla olleisiin opiskelumahdollisuuksiin, kävi Lahden kansanopiston ja kansankorkeakoulun vv. 1926—1928 ja opiskeli Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa Helsingissä. Toimi sen jälkeen Etelä-Hämeen nuorisoseuran liiton sihteerinä, kirjoitti liiton 25-vuotishistorian ja perusti järjestölle oman lehden.

Pitkän ja merkittävän työn Lasse Kuntijärvi teki Karjalakerhojen keskusliiton puheenjohtajana, sihteerinä ja yhtenä keskeisistä puuhamiehistä vv. 1931—1945. Hän sai tarmokkaalla toiminnallaan aikaan sen, että keskusliiton puheenjohtajan paikalle tuli pystyviä itäkarjalaisia.

Tänä aikana hän myös organisoivat heimojuhliä, kiersi puhujamatkoilla kerhoissa eri puolilla Suomea niitä innostamassa ja perusti Itä-Karjala -lehden, jota toimitti yhdessä Onttoni Miihkalin kanssa. Taloudenhoitajana oli Niilo Sirkeinen ja toimituskuntaan kuuluivat mm. Pekka Kyöttinen, Niilo Kenjakka, Lauri Mitronen, Paavo Saarikoski, Alekski Kotaniemi ja Niilo Marttinen. Niinikään hän avusti seuramme äänenkannattajaa. Ensimmäisen kerran hän kirjoitti Toukomie-

heen vuonna 1928. Hän osoitti 1930-luvulla suurta realismia puoltamalla Toukomiehen ja Itä-Karjalan yhdistämistä. Näin tapahtuikin ja Kuntijärvi oli uuden lehden Viena-Aunuksen toimitussihteerinä, Iivo Härkönen päätoimittajana.

Lasse Kuntijärvi oli mies, joka ei kaihtanut suuriakaan hankkeita. Hän oli aktiivisesti mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa karjalaispakolaisten koulutusjärjestelmää, jonka tuloksena syntyivät koulukoti Väinölä Nurmijärvelle, Sampola Loviisaan, kauppakoulukoti Kuopioon jne. Mainittakoon, että Väinölään perustamisesta tulee ensi syksynä kulu-neeksi tasan 50 vuotta.

Lasten ja nuorten koulutusasioiden järjestäminen oli Lasselle aina tärkeä asia. Hänen toimestaan alkoi Mannerheimintien yhteiskoulu lehti-ilmoituksella 9.6.1955.

Sotien jälkeen Kuntijärvi toimi aluksi maanviljelijänä Lounais-Suomessa. Vuonna 1949 hän perusti puolueettoman Keskustalehtien uutistoimiston ja toimi sen johtajana. Valta-kunnallisen lehtityön ohella hän omisti huomiota myös paikallislehdistöille: vuonna 1961 hän perusti Espoon Sanomat sekä Tapion Painon ja Tapion Kustannuksen. Hänen aloitteestaan perustettiin myös Nurmijärven Sanomat.

Lehti- ja heimotyön ohella Kuntijärvi harrasti ahkerasti muutakin kirjallista toimintaa. Siitä mainittakoon mm. vuonna 1943 WSOY:n kustantamana ilmestynyt heimoromaani ”Yhdessä ylenivät”. Se on erinomainen Vienan-Karjalan elämän ja olojen kuvaus.

Vainaja siunattiin haudan lepoon Helsingin ortodoksisen hautausmaan kirkossa 27. p:nä helmikuuta omaisten ja lähiystävien läsnäollessa. Koulukoti Väinölään kiitollisten oppilaiden viime tervehdyksen toivat Niilo Haukilahti ja Ilmari Homanen, Säätiö Väinölään tervehdyksen Jukka Talasjoki ja Karjalan Sivistysseuran tervehdyksen Boris Karpela, Jorma Puustinen ja Kostti Pamilo.

Lasse Kuntijärven panos itäkarjalaisten kansallisen kulttuuri- ja heimotyön saralla oli sangen mittava ja monipuolinen. Kunnia hänen muistolleen.

Matti Pirhonen kuollut

Uhtuan stuarosta, opettaja Matti Pirhonen siirtyi tuonilmaisiin juuri 80 vuotta täytettyään 5.3.1988 Kalevalassa.

Matti Pirhonen syntyi Vuokkiniemen pitäjän Kivijärven kylässä 1.3.1908 kolmantena kuusihenkisestä veljessarjasta. Hänen vanhempansa olivat opettaja Iikka Pirhonen ja Juakkosen Olekseinen Iro.

Kivijärven kylää on usein sanottu Vienan-Karjalan ”kulttuuripesäksi”. Monissa asioissa siellä oltiin muita paljon edellä. Erityisesti on aihetta mainita, kun opettajaveteraani Matti Pirhosen elämänvaiheista puhutaan, että hän oli yksi niistä kahdeksastatoista opettajasta, jotka tuo runonlaulajien kylä on maailmalle lähettänyt.

Varhaislapsuutensa vuodet Matti vietti Raja-Karjalassa, Impilahden Uomaalla, missä isä tuohon aikaan oli opettajana. Siellä Matti-poika aloitti koulunkäyntinsä ja päätti viimeiset luokat kotikylän kansankielisessä koulussa, opettajanaan äitinsä sisar Olona: perhe näet palasi vuonna 1917 Kivijärveen.

Neuvostovalan vakiinnuttua Karjalassa Matti Pirhonen ryhtyi vuonna 1922 opiskelemaan Uhtuan työläis-talonpoikais-opistossa ja valmistui sitten opettajaksi Petroskoin pedagogisessa tekniikumista vuonna 1926. Ensimmäinen virka-paikka oli Vuokkiniemen I asteen työkoulussa samana syksynä, seuraava Vuonnisissa; Pongalahdessa hän oli sitten opet-

tajana viisi vuotta.

Vuonna 1932 opettaja itse joutui taas koulunpenkille: hän valmistui Petroskoin opettajaopistosta kolhoosinuorisokoulun suomen kielen ja kirjallisuuden opettajaksi. Itse hän oli asettanut etusijalle matematiikan ja historian, mutta nämä paikat olivat jo täynnä.

Uhtuan keskikoulussa hänen oppilainaan olivat aikaa myöten lähes kaikki Neuvosto-Karjalan tulevat kirjailijat, Pekka Perttu, Ortjo Stepanov, Nikolai Laine, Vasili Mäkelä, Veikko Pällinen, Jaakko Rugojev muutamia mainitaksemme. Noille nuorille ja tuhansille muille Matvei Isakovitš oli paitsi kasvattaja myös esikuva. Itse hän on myöhemmin totesi: ”Nuo vuodet 1932—1937 olivat kauniimpia vuosia elämässäni. Minun ympärilläni oli niin mainio nuoris, että tunsin itseni onnelliseksi ja tarpeelliseksi...”

Sitten tulivat Stalinin vainot ja sota...

Rauhan palattua Matti Pirhonen palasi entiseen työhönsä Uhtualle, mutta määrättiin pian kansakouluntarkastajaksi ja sitten piirin kansanvalistusosaston johtajaksi. Tässä virassa vierähti kahdeksan vuotta, vaikka ”paperisota” ei hänen tarmoa pursuavalle luonteelleen sopinutkaan. Vuonna 1955 Matti Pirhonen siirtyi jälleen kaipaamaansa opetustyöhön ja toimi vuoroin koulun, vuoroin opetuspuolen johtajana eläkevuosiin saakka.

Matti Pirhonen

Opetustyö oli vain yksi, joskin tärkein osa Matti Pirhosen moniulotteisesta elämäkentästä. Hänen oppilaansa Pekka Perttu on puolileikkiläisesti kartoittanut Mattin tärkeimmät toimintaroolit; listassa peräti 30 nimikettä haitarinsoitajasta ja kansanrunouden kerääjästä pakinoitsijaan ja partisaaniin!

Matti Pirhonen vietti hyvin ansaittuja eläkepäiviään Kalevalan piirin näkyvimpänä kulttuuripersoonana, jonka nimi tunnettiin kaukana Neuvosto-Karjalan ulkopuolellakin. Voi huoletta sanoa, että tulipa Uhtualle kuka tahansa seudun kulttuuriperinteestä kiinnostunut vieras läheltä tai kaukaa, hän ensi töikseen — tai viimeistään seuraavana päivänä — hakeutui Pirhosen Mattin puheille. Viimeksi häntä haastatteli ja nauhoitti professori Pertti Virtaranta viimekesäisellä Uhtuanmatkallaan.

Valppaasti Matti Pirhonen näinä vuosina seurasi kehitystä kirjallisella rintamalla ja otti kantaa ajankohtaisiin tapahtumiin. Parhaiten tämä näkyi hänen lukuisissa katsauksissaan

ja artikkeleissaan Punalipussa, Neuvosto-Karjala -lehdessä, Kalevalan Kommunistissa jne. Vuonna 1980 ilmestyi hänen muistelmia- ja kuvauskokoelmansa Trohkimä.

Matti Pirhosen poismeno jättää tuntuva aukon Kalevalan piirin ja Neuvosto-Karjalan kulttuurielämään. Hän oli kotiseutunsa kansanperinteen elävä sanakirja, eloisa kertoja ja Uhtuan kirjailijakehdon keinuttaja.

J.K. Matti Pirhonen ehti merkkipäivänään 1.3. ottaa vastaan Suomessa asuvien heimolaistensa ja ystäviensä onnen- toivotukset. Rauha hänen muistolleen.

Elina T i m o n e n on kuollut. Hän oli naimisissa karjalaisen kirjailijan Antti Timosen kanssa. Elina oli Inkerin suomalaisia, syntynyt 1916 Lempaalan seurakunnan Mustilan kylässä Tahvo Pekin ja Iida Hipelin tyttärenä.

14.12.1987 kuoli Ruotsissa Taina P ä i v ä r i n n e. Hän oli syntynyt 15.1.1902 Porajärven pitäjän Pälväjärven kylässä. Tainan isä A.F. Makkonen oli pitäjän kunnallismiehiä ja osallistui suomalaistoimintaan, kuten myös Tainan aviomies, saman kylän Isakkasen Stoppi.

Heimosotien jälkeen Isakkaset, myöhemmin Päivärinteet, muuttivat Suojärvelle ja sieltä alkoi evakkotie, joka sotien jälkeen päättyi Ruotsiin.

Talvikyykän kuulumisia

Talvikyykän aktiivisia harrastajia ovat imatralaiset ja helsinkiläiset. Heillä pyörii jäsentenväliset talvisarjat ja lisäksi muitakin muistetaan. Helsingissä käytiin viiden kaupungin väliset kaupunkiottelut ja Vaaralassa järjesti KSS:n kyykkäajaosto omat kilpailut, joissa oli mukana 13 naispelaajaa ja 8 joukkuetta.

Eikä Imatra ole muita unohtanut. Heillä ovat kilpailut maaliskuun 3. päivänä, mukaan pääsevät A:t, B:t ja naispelaajat sekä joukkueet.

Vaaralan kilpailut antoivat miettimisen aiheita. Helsingissä kun 30 vuoden ajan naiset ovat saaneet osallistua miesjoukkueisiin ja myös puhtaalla naisjoukkueella miesten joukkueeseen. Elsa Keränen jo 1971 Haminan SM-kisoissa pelasi Impilahden joukkueessa. Tämän jälkeen on tehty määräys, että nainen ei saa pelata SM-kisoissa miesjoukkueessa, sillä nyt naisilla on jo omat kilpailunsa.

Entäpä piirin mestaruuskilpailuissa? Sinne pääsystä ei lie määräyksiä? Kysymys johtuu siitä, kun Vaaralan kilpailuissa oli 4-henkinen naisjoukkue. He hakkasivat joukkueen toisensa jälkeen ja sijoittautuivat 8 joukkueen sarjassa toiseksi. Voivatko he tulla piirinmestaruuskilpailuihin? Jos ne voittavat, niin ovat mukana UKK:n kisoissa. Synnyttääkö se miesten kesken hamekauhua?

Vaaralan kilpailut 30.1.88

Tulokset naistenajassa, mukana 13 pelaajaa.

1. Terttu O. Parkkunen +23, 2. Maija Teperi 16/19, 3. Hilka Nikkola 16/13, 4. Liisa Nousiainen 15, 5. Leena Silvennoinen 14, 6. Esteri Taskinen 13, 7. Helvi Tikkanen II, 8. Ul-

la Denisov 10.

Tulokset joukkuekilpailuissa.

1. Helsingin suojärveläisten seura I, 2. KSS:n naisjoukkue: Teperi, Louko, Nikkola ja Tikkanen, 3. Vantaan karjalaiset I, 4. Karjalan Sivistysseura I.

Kaupunkiottelut Helsingissä 21.1.88

Tulokset: 1. Vantaa (Backman, Nousiainen, Lappi ja Silvennoinen), 2. Helsinki (Oksman, Toivokainen, Ahonen ja Raimo Kononen), 3. Espoo (Junnola, Säppi, Leo ja Esa Vanhanen), 4. Porvoo ja 5. Järvenpää.

Seurasaaren talvimestaruus

Seurasaarella saatiin kesän mestaruuskisaan peräti 9 joukkuetta, mutta talvi peleihin saapui vain kolme. Mukaan tulivat joukkueet, joille on määrätty vetäjät. Pois jäivät ne joukkueet, joille ei ole nimetty vetäjää. Virhe on helposti korjattavissa ja se pitää tehdä, sillä harva pelaaja lähtee koettamaan onnea, jos joku huolii mukaan.

Tulokset: 1. Helsingin suojärveläiset I, 2. Helsingin suojärveläiset II, 3. Karjalan Sivistysseura I.

Imatran kilpailut 30.1.88

A-sarja. 1. Pentti Pellinen +21, 2. Juha Asikainen 18, 3. Leo Tikka 12, 4. Pekka Nikulainen II.

B-sarja. 1. Olavi Arminen +14, 2. Eero Tikka 12.

C-sarja. 1. Ossi Rouhiainen -7.

Juniorit alle 15 v. 1. Jussi Kuittinen -28, 2. Taija Kuittinen -53.

Naisten sarja. 1. Raija Lehto +28, 2. Laina Juvonen 18, 3. Anitta Menna 9, 4. Salme Partinen -4, 5. Eija Kuittinen -6.

Lappeenrannan talvikyykkä

Lappeenrannan Karjalaisseurojen piirin talvikyykän mestaruuskilpailut käytiin 20.2.88 Kaukopään kyykkäkentällä pirtteissä 20 asteen pakkasessa.

Tulokset:

Miehet: A-sarja: 1. Sulo Juvonen Imatran Kyykkä +23, 2. Juha Asikainen Imatran Kyykkä +22/+17, 3. Eino Huotilainen Parikkalan Kyykkä +22/+14, 4. Mauri Suikkanen Imatra +21, 5. Pekka Nikulainen Imatra +20, 6. Eino Lötjönen Parikkala +18, 7. Matti Anttonen Parikkala +18.

Miehet: B-sarja: 1. Olavi Arminen Imatra +17, 2. Raimo Mursinoff Imatra -1.

Naiset: 1. Raij Lehto Imatra +16, 2. Laina Juvonen Imatra +15, 3. Salme Partinen Imatra +9.

Miesten joukkuekilpailu: 1. Imatran Kyykkä I (Sulo Juvonen, Juha Asikainen, Jyrki Juvonen ja Mauri Suikkanen), 2. Imatra Kyykkä II, 3. Parikkalan Kyykkä I.

Kuka tietää?

J.K. Paasikivi sanoo muistelmissaan, että Porin heimopatsaan teksti pitää muuttaa. Missä on Porin heimopatsas ja mikä on sen teksti?

Dosentti, lääket. ja kir.tri Ilmo Väinämö L o u h i m o on nimitetty 1.11.1987 alkaen Lastenkirurgian apulaisprofessorin virkaan.

Tarkastaja Lauri K o i v u n e v a antoi lehdistölle tietoa. Suomessa asuu 2 700 neuvostoliittolaista. Sieltä on tuotu 830 miniää ja saatu 140 vävyä.